

När miljön beskriver en känsla

Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur. Parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar, inre och yttre dialoger - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

En enkel övning som går ut på att göra eleverna medvetna om hur miljön kan användas för att förtydliga och förstärka en karaktärs känsla.

Lärarna reflekterar

I *En ö i havet* av Annika Thor är miljön en viktig del av berättelsen. I bokens inledning möter de vilsna, frusna och flyende flickorna en karg och hård miljö. Miljöbeskrivningarna förändras i takt med flickornas sinnestillstånd. Därför lämpar sig boken väl för att undersöka hur författaren använder bildspråk för att gestalta karaktärernas sinnestillstånd. Självklart kan en annan bok eller text användas för ändamålet. Det är en enkel övning, men ger eleverna insikter som de alltid kan ha med sig i både sitt läsande och skrivande.

Metod och uppgiften

Efter gemensamma iakttagelser där läraren stannar i texten och visar hur miljön används för att gestalta karaktärerna får eleverna själva leta efter hur författaren använder miljön för att beskriva huvudpersonens känslor. Uppgiften i korthet: *Författaren använder sig av miljöbeskrivningar för att skildra hur Steffi känner sig när hon har lärt sig cykla. Citera en beskrivning och förklara hur Steffi känner sig.*

Den tydligaste miljöbeskrivningen lyder:

Deras hår och kjolar fladdrar i den ljumma vinden. Sältan från havet blandas med doften av solvarm jord. Ljusgrönt gräs spirar vid vägkanterna och mellan stenhällarna.

En ö i havet
Annika Thor

Elevexempel och en följdfråga

En elev hittar direkt citatet ovan och skriver i sin läslogg: *Jag tror att Steffi känner sig lätt, fri och lycklig. Ord som spirande gräs, ljumma vindar och fladdrande hår tycker jag uttrycker de känslorna då de låter lyckliga och beskriver bra saker.*

En följdfråga som eleven ställer till sig själv (kan ju läraren göra annars): Hur hade författaren beskrivit miljön om Steffi misslyckats med cyklingen?

Om Steffi känt sig hopplös så kanske miljöbeskrivningen istället hade lytt:

"Vinden piskade och de fick hår i ögonen. Sältan från havet sved på deras hud och solen gassade. Halvtorr gräs slokade längs vägkanterna och mellan stenhällarna".

Förslag på fortsättning – Skapa en bild av din inre bild

Eleverna gör ett collage, som exemplet ovan, av den inre bild de får av raderna de valt (bilderna är hämtade från [Flaticon](#) och collage ovan är skapat i Canva). Eleverna kan samtala om varandras collage och förklara hur de själva har tänkt – de sätter ord på sina tankar och får nya perspektiv i mötet med kamraternas tolkningar. Självklart går det lika bra att rita en bild med papper och penna.

Lgr 11 Förmåga (kopplingar till åk 9)

Läsa och analysera skönlitteratur för olika syften, formulera sig och kommunicera i tal och skrift.

Centralt innehåll

Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i skönlitteratur för ungdomar och vuxna. Parallellhandling, tillbakablickar, **miljö – och personbeskrivningar**, inre och yttre dialoger.

Kunskapskrav

Genom att göra **välutvecklade** sammanfattningar av olika texters innehåll med **god** koppling till tidsaspekter, orsakssamband och andra texter visar eleven **mycket god** läsförståelse. Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor, tolka och föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om budskap som är **tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna eller är dolda** i olika verk.